

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียน เครื่องข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

อลิษา ศรียางคกุล*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เครื่องข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 138 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ค่า t-test และทดสอบการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (One Way Analysis of Variance) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เครื่องข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เครื่องข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร การบริหารงานวิชาการทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เครื่องข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ทั้งภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี และ 5-10 ปี

คำสำคัญ : 1) ความคิดเห็น 2) การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

บทนำ

กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาชาติและรากฐานสำคัญของการพัฒนาชาติคือการพัฒนาคน คนที่มีคุณภาพจะต้องเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถสร้างสรรค์

*นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ทางความคิด มีเจตคติค่านิยมและคุณธรรมที่ดี การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต จึงถือเป็นรากฐานสำคัญที่ทุกคนจะต้องได้รับ โดยเฉพาะการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา ที่จะต้องจัดการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดผู้เรียน

การบริหารงานวิชาการ ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาและมีความสำคัญยิ่งซึ่งผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้มีความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมิน และปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

แต่ปัจจุบัน พบว่าการจัดการศึกษาทุกระดับประสบปัญหาคือ การปลูกฝัง การเรียนแบบท่องจำ ขาดการคิดวิเคราะห์ ขาดการค้นคว้าและไม่สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ไม่สามารถนำความรู้ที่เรียนไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้เท่าที่ควร การเรียนการสอนจึงไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ แต่อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยพบปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยตรง คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ ผลการสอบ O-NET ต่ำกว่าเกณฑ์ นักเรียนขาดความรับผิดชอบ ดิดินเตอร์เน็ต เล่นเกมจนติดเป็นนิสัย ขาดระเบียบวินัย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เครื่องข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ซึ่งผลของการวิจัยเป็นประโยชน์ในการนำไปวางแผน ปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เครื่องข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เครื่องข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศ และประสบการณ์

สมมติฐานการวิจัย

ครูที่มีเพศและประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูปฏิบัติการสอน ในเครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2559 จำนวน 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 210 คน กลุ่มตัวอย่าง 138 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ และประสบการณ์การทำงาน ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการแนะแนว 3) ด้านการนิเทศการศึกษา 4) ด้านการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 ข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
3. ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยใช้ค่าที (Independent Sample t-test)
4. ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารวิชาการในโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ใช้ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) หากมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเปรียบเทียบค่าคะแนนเป็นรายคู่ ตามวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe's Post hoc Comparison)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ใช้เป็นแนวทางสำหรับครูในโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. สามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลในการแก้ปัญหการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้น การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร การบริหารงานวิชาการทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
3. ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ทั้งภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี และ 5-10 ปี

อภิปรายผล

1. ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียน ที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะทั้งนี้เนื่องจากงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษาจึงต้องมีการปฏิบัติและพัฒนางานวิชาการอยู่ตลอดเวลา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น โรงเรียนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการของโรงเรียนที่จะสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไป มีการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพครู โดยให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งเสริมให้ครูจัด

กระบวนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นคนมีทั้งมีความรู้ที่ใช้งานได้ในชีวิตวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง มีความสามารถในการนำความรู้ที่ได้เรียนมาแก้ไขปัญหาและพัฒนาทั้งชีวิตตนเอง ชุมชน และสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างเสมอภาค สร้างสรรค์ เป็นคนที่มีความฉลาดรอบด้านและมีวินัยความรับผิดชอบ รู้จักการใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ ในสังคม ได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารควรให้ความรู้แก่ครูในด้านวิชาการ โดยจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับงานวิชาด้านต่างๆ สอนงานหรือแนะแนวทางในการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง มีแนวทางที่ครูสามารถปฏิบัติร่วมกันได้อย่างชัดเจน กระตุ้นเตือนให้ครูด้วยการเป็นผู้นำให้ความสำคัญกับครู ได้พัฒนาอย่างสม่ำเสมอทั้งด้านตนเองและผู้เรียนควบคู่กัน ให้คำแนะนำหรือชี้แนะในบางด้านที่ยังขาดความชัดเจน และเป็นสื่อกลางในการประสานงานให้กับครูและหน่วยงานภายนอก เกี่ยวกับงานวิชาการ หรือนำความรู้จะภายนอกมาสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้ครูปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับ นุชรี เอี่ยมไผ่ (2557) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา ผู้บริหารจึงปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ โดยใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูลผลการประเมินในด้านการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล การนิเทศการศึกษาเป็นฐานในการบริหารงานวิชาการและการจัดการงานต่างๆ ตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา อีกทั้งส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพครูให้มีความรู้ทักษะกระบวนการจัดการศึกษาตามกลุ่มสาระ และความสนใจของครู เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับ สุรศักดิ์ สมงาม (2558) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการ มีการให้ความรู้แก่ครูในด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครูให้คำแนะนำครู และประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน

1. ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ด้านการจัดการเรียนรู้เป็นส่วนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานให้อ่านออกเขียนได้และรู้จักการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาเป็น การจัดการเรียนรู้เน้นการเรียนการสอนตามสภาพจริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ ได้แสดงความคิดอย่างอิสระ สามารถสรุปและสร้างองค์ความรู้ใหม่จากข้อมูลที่มีอยู่ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องฝึกให้นักเรียนเป็น

ผู้ปฏิบัติ ครูเป็นเพียงแหล่งข้อมูลหนึ่ง และเป็นผู้อำนวยความสะดวก เน้นการปฏิบัติที่ควบคู่ไปกับหลักการ และทฤษฎี เน้นวิธีการสอนจากการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดมากกว่าการค้นหาคำตอบตายตัวเพียงคำตอบเดียว ถือว่ากระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญมากกว่าเนื้อหา เพื่อให้ให้นักเรียนมีข้อมูลเพียงพอที่จะสร้างองค์ความรู้ใหม่ ใช้กระบวนการในการเรียนรู้ร่วมกัน และเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของผู้เรียนที่ควรได้เรียนรู้ตามความเหมาะสมของความสามารถแต่ละบุคคล ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในและนอกโรงเรียน ทั้งที่เป็นเอกสาร วัสดุ สถานที่ สถานประกอบการ บุคคลซึ่งประกอบด้วย เพื่อน กลุ่มเพื่อน วิทยากร หรือผู้เป็นภูมิปัญญาของชุมชนเนื่องจากครูได้เปิดโอกาสให้ค้นคว้าหาความรู้ตามที่สนใจเป็นการสร้างทักษะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนโดยไม่รู้ตัว เพราะในการแสวงหาความรู้ผู้เรียนจะเกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ ขณะค้นคว้าได้ จะส่งผลให้ผู้เรียนได้นำวิธีการการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ เวลาที่เจอเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่คับขัน ก็จะสามารแก้ไขหรือปรับตัวได้ ซึ่งสอดคล้องกับ วิราวัลย์ ศรีกระทุ่ม (2555) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ ดังนั้น จึงเลือกใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

2. ด้านการแนะแนว พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ด้านการแนะแนว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ ว่ามีการดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคน ในสถานศึกษา อีกทั้งมีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน และนำผลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาพัฒนาสถานศึกษาและผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพ การแนะแนวจะช่วยให้ครูเข้าใจยิ่งขึ้น ครูเข้าใจลักษณะการเจริญเติบโตของเด็กดีขึ้น เข้าใจความต้องการของเด็ก เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดกลุ่มเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ ให้แก่เด็กได้เหมาะสมยิ่งขึ้น ครูกับผู้ปกครองมีการประสานงานกัน เพื่อความสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน การแนะแนวเป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองและสภาพแวดล้อม โดยการสร้างแบบทดสอบต่างๆ เช่น แบบทดสอบ ความสนใจ

ความถนัด ค่านิยม บุคลิกภาพ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนพิจารณาตนเองได้ว่าเราควรประกอบอาชีพอะไร ซึ่งหากเลือกอาชีพใดได้ตรงกับคุณสมบัติของตัวเองแล้ว จะทำให้ประกอบอาชีพนั้นอย่างมีความสุข มีผลงานที่มีประสิทธิภาพน่าพอใจ และรู้ว่าสภาพแวดล้อมเป็นอย่างไรบ้าง ในปัจจุบันต้องเรียนรู้และปรับตัวอย่างไรให้เข้ากับสังคมที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว สามารถแก้ปัญหาที่พบในการเรียนระดับต่างๆ หรือการทำงานกับคนที่มีบุคลิกที่มีความแตกต่างกันด้านความคิด การอยู่ร่วมกับสังคมที่เน้นวัตถุมากกว่าจิตใจ ก็สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ บุปผา พวงเดช (2559) กล่าวว่า การแนะแนวเป็นกิจกรรมที่กระทำภายใน โรงเรียน เพื่อช่วยให้เยาวชนแต่ละคนได้รู้จักตนเองและสภาพแวดล้อม เพื่อจะได้ตระหนักถึงปัญหาของเขาและสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าทางโรงเรียนจะให้ความสำคัญกับงานแนะแนวมากเพียงใด แต่ก็ยังขาดห้องแนะแนวที่เป็นสัดส่วนสำหรับพูดคุยหรือให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และไม่มีครูที่มีความรู้ทางด้านการแนะแนวโดยตรงมาทำหน้าที่แนะแนวให้นักเรียน

3. ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่าการบริหารงานวิชาการนั้นผู้บริหารได้ใช้การนิเทศเป็นเครื่องมือในการบริหารงานและช่วยเหลือครูให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนและสถานศึกษาก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นการพัฒนาศักยภาพของครูให้ดียิ่งขึ้น ผู้บริหารจะต้องมีการนิเทศเกี่ยวกับเรื่องการเรียนการสอน สามารถปรับปรุงและกิจกรรมการเรียนการสอน โดยพัฒนาพฤติกรรมและบุคลิกภาพของครูให้ดียิ่งขึ้น การนิเทศภายใน โรงเรียนเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหาร โรงเรียน และคณะครู ร่วมมือกันปรับปรุงงานด้านต่างๆ เป็นการส่งเสริมให้มีการพัฒนาการสอนของครู มีการสร้างผลงานทางวิชาการ เตรียมความพร้อมในการรับการนิเทศอยู่ตลอดเวลา เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน ด้วยการกระตุ้นให้ครูได้พัฒนาความรู้ความสามารถด้านการสอน เพื่อเป็นมูมสะทอนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนเดิมๆ ซึ่งจะมีการประเมินผลจากการนิเทศทุกปีนำมาปรับปรุงด้านวิชาการ ที่ต้องนำมาปรับในส่วนงานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานสื่อการเรียน การสอน ซึ่งมีความสำคัญกับงานวิชาการ มีส่วนช่วยให้สถานศึกษามีคุณภาพในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จัดเตรียมการก่อนการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยการสร้างความเข้าใจร่วมกันซึ่งหากว่าทุกคนมีความเข้าใจถูกต้องตรงกัน นิเทศแบบกัลยาณมิตร ผู้นิเทศกับ ผู้รับการ นิเทศต้องมีการ ปรึกษาหารือ ติดต่อกัน สื่อสาร เชื่อมเขียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยแก้ปัญหาและให้กำลังใจกัน ใช้คำพูดที่สุภาพ มีความจริงใจ จะช่วย

สร้างบรรยากาศที่ดี ทำให้ผู้รับการนิเทศคลายความวิตกกังวลและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับผู้นิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ กาญจนี พินิจถาวร (2557) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูตลอดจนบุคลากรภายในสถานศึกษา ร่วมมือกันปรับปรุงงานด้านต่างๆ เป็นการส่งเสริม และเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน อันจะนำมาซึ่งคุณภาพของสถานศึกษา และของผู้เรียนให้อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ ซึ่งผู้รับการนิเทศ ได้แก่ ครูผู้สอน และบุคลากรภายในสถานศึกษาทุกคน การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายใน ควรมีการประเมินผลจากการนิเทศทุกปีการศึกษาเพื่อนำมาปรับปรุงด้านวิชาการ

4. ด้านการพัฒนาการใช้สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาการใช้สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะว่ามีครูส่งเสริมให้ครู ผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการ อีกทั้งมีการจัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้วยการนำสื่อการสอนที่เป็นจับต้องได้ สามารถเรียนรู้ได้จากสื่อโดยตรงให้ผู้เรียนได้ลงมือหาความรู้จากสื่อ และผ่านเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการอบรมให้ความรู้การสร้าง ผลิตสื่อที่ทันสมัย มีวิทยากรมาอบรมการสร้างสื่อให้แก่กลุ่มสาระ ให้การสนับสนุนทุนในการผลิตสื่อ มีอุปกรณ์ที่พร้อมในการสร้างสื่อ ทำให้ครูได้ผลิตสื่อการสอนทันสมัยทันต่อเทคโนโลยี เป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนจากสื่อที่เป็นตัวกลางส่งสารให้นักเรียนรับสาร ได้ดีขึ้น ทำให้การสอนของครูดำเนินไปได้สะดวก เนื่องจากมีสื่อเป็นตัวช่วยโดยที่ครูไม่ต้องอธิบายเนื้อหาที่ยากซับซ้อน เพียงแต่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านสื่อ และช่วยการใช้เทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ กมล นามเทวี (2556) กล่าวว่า สื่อการสอนเป็นสิ่งที่ช่วยในการเรียนรู้ ซึ่งครูและนักเรียนเป็นผู้ใช้ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่ก็ยังพบปัญหาครูยังขาดแคลนสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน ขาดงบประมาณในการผลิตสื่อและครูยังต้องการให้ทางโรงเรียนจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับการสร้าง ผลิตสื่อที่ทันสมัยเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และช่วยให้การสอนของครูให้ดำเนินไปได้สะดวก เกิดจากมีสื่อเป็นตัวกลางในการส่งสารให้ผู้รับมีความสนใจกระตือรือร้นมากขึ้น ซึ่งผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับงานด้านนี้ เช่นเดียวกับงานด้านอื่น และสอดคล้องกับ สรัญญา วรรณศิลป์ (2556) กล่าวว่า สื่อการสอนในปัจจุบันมีความสำคัญต่อหลักสูตรมากจนมีการพัฒนามาเป็นวิชาใหม่ที่เรียกว่าเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับวัสดุที่ใช้ในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนและช่วยการสอนของครูให้ดำเนินไปได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียน ที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและประสบการณ์ทำงาน

2.1 ครูที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน เพราะผู้บริหารโรงเรียน ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการอย่างจริงจัง การที่โรงเรียนจะสามารถทำหน้าที่ด้าน วิชาการได้อย่างสมบูรณ์นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นหัวเรือใหญ่ เมื่อผู้บริหารโรงเรียนให้ ความสำคัญกับงานวิชาการและเข้าใจขอบเขตของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเป็นอย่างดี ซึ่งถือว่าเป็นงานหลักของโรงเรียนเป็นงานที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เป็นงานที่สามารถชี้วัดคุณภาพของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี การบริหารงานที่ให้ครูมีส่วนร่วมทุกคน และ ให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงานอย่างเท่าเทียมกัน ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะงานด้านวิชา ถือเป็น งานที่ครูทุกคนได้ปฏิบัติเป็นประจำคือการเรียนการสอน ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความสามารถของครูในงานวิชาการ ต้องมองถึงความพร้อมและศักยภาพของครู แล้วทำการส่งเสริมหรือ มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้ครูได้ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระตุ้นให้ครูเกิดความตื่นตัวทาง วิชาการอยู่เสมอ ด้วยการกำหนดแนวทางและเป้าหมายร่วมกัน สร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่ผ่อนคลาย สร้างแรงจูงใจ ให้ขวัญกำลังใจ เพื่อให้ครูทุกคนได้ตระหนักเห็นถึงความสำคัญ มีความพร้อมที่จะ ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่และเต็มใจ ซึ่งสอดคล้องกับ นุชรี เอี่ยมไผ่ (2557) กล่าวว่า ผู้บริหาร ปฏิบัติงานตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน นำหลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วม ในการบริหารตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษาจนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และรับผิดชอบในการจัด การศึกษาร่วมกันมากขึ้น ผู้บริหารให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้ความสามารถของครูในการปฏิบัติ หน้าที่ของ โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในการบริหารงานวิชาการ และสอดคล้องกับ สรัญญา วรรณศิลป์ (2556) กล่าวว่าผู้บริหารมีหน้าที่กำหนดแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ หลักสูตรการสอน และเรื่องอื่นๆที่เป็น ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู กระตุ้นให้ครูเกิดความตื่นตัวทางวิชาการอยู่เสมอ ร่วมกับคณะ ครูดำเนินงานตามขั้นตอนเกี่ยวกับงานวิชาการในโรงเรียน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมีความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารวิชาการที่สูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี และ 5-10 ปี ทั้งนี้อาจเกิดจากครูที่มีประสบการณ์การทำงานสูง จะมีเจตคติที่ดีต่อการบริหารวิชาการ ด้วยประสบการณ์ที่ผ่านงานในแต่ละฝ่ายของงานวิชาการ จึงมองเห็นภาพของการทำงานได้อย่างชัดเจน และมีความเข้าใจ สามารถรับรู้รายละเอียดของงานได้เป็นอย่างดี ซึ่งครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากอาจถนัดกับงานวิชาด้านต่างๆ ประสบการณ์ที่ได้ก็เกี่ยวกับเรื่องวิชาการในการให้ความรู้กับนักเรียนและนำประสบการณ์ในการทำงาน ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดีกว่าครูที่ประสบการณ์ทำงานที่ยังน้อย ทำให้ปัจจัยด้านประสบการณ์การทำงานของแต่ละคนส่งผลต่อความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ โดยประสบการณ์ของงานด้านวิชาการเป็นงานที่มีความละเอียดครอบคลุมกับผู้เรียนทั้งหมด จึงต้องอาศัยประสบการณ์ที่มีสะสมมานาน อาจเห็นข้อผิดพลาดมาก ทำให้ในการทำงานนั้นมีแนวทางแก้ไขได้หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ในงานด้านอื่นๆก็ต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานนั้นๆเป็นอย่างดี ยิ่งงานเอกสารด้านวิชาการต้องอาศัยความละเอียด ความเป็นระบบในการกระจายงาน การมอบหมายงานให้บุคคลรับผิดชอบ โดยที่ครูที่มีประสบการณ์ไม่มาก หรือยังไม่เคยทำงานด้านวิชาการ จะมองว่าเป็นเรื่องยาก ก็จะยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการบางด้าน จึงต้องอาศัยประสบการณ์จากครูประสบการณ์สูงมาสอนงาน ให้คำแนะนำ และเก็บประสบการณ์การทำงานวิชาการ จนสามารถพัฒนางานพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเข้ากับชีวิตจริง

ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพคุณภาพทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.2 มีเครื่องมือที่ใช้ในการจัดวางตัวบุคคล เช่น แบบสอบถามความสนใจ แบบสอบถามความถนัด ผู้บริหารควรมีการจัดสร้างเครื่องมือที่สามารถคัดกรองนักเรียนได้อย่างเหมาะสม ให้กับครูที่ปรึกษาแต่ละชั้นเรียน

1.3 ครูได้จัดกิจกรรมและผลงานต่างๆของสถานศึกษาให้ชุมชนทราบ ผู้บริหารควรจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและมีการบันทึกข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาาร่วมกันรวมถึงการจัดให้มีการประเมินผลการนิเทศภายในและมีการสรุปผลการนิเทศภายในเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น

1.4 โรงเรียนควรมีโครงการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดหา ผลิต พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ โดยผู้บริหารควรจัดอบรมเพิ่มความสามารถทางเทคโนโลยี ให้กับครู การส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการใช้สื่อการเรียนการสอน การนำวัสดุท้องถิ่นมาใช้ทำสื่อ การผลิตสื่อ การจัดหาสื่อ การใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

กมล นามเทวี. (2556). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร.วารสารวิชาการ ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 ก.ค. - ธ.ค. 57*
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: พรินทวานกราฟฟิค.*

กาญจณี พินิจลาดวล. (2553). *ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2.*
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บুদ্ধพอยท์ จำกัด.*

จินดา ทรัพย์เมฆ. (2553). *ศึกษาความพึงพอใจของครูในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.*

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). *การบริหารงานวิชาการ. ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษาสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.*

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2552). เทคโนโลยีการศึกษา. ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพมหานคร:
ไอ เอส พีрінดิง เฮาส์.

ทักษิณี เนตรประโคน. (2552). *สภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 อำเภอประโคนชัย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง. (2555). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพมหานคร:เมธิทปส์.

บุปผา พวงเดช. (2559). *ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร:ศูนย์สื่อเสริม
กรุงเทพมหานคร.

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และคณะ. (2553). *การศึกษอิสระ Independent Studies*.
กรุงเทพมหานคร:ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. (2553). *หลักการบริหารการศึกษา*. ปทุมธานี: วัฒนาพานิช.

เรวดี เถาสุด. (2555). *สภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ
สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วาสนา กล้าน้อย. (2556). *ความพึงพอใจต่อการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สานต่อที่ท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร:
บริษัทเซ็นเตอร์ดิสคัฟเวอรีจำกัด.

วิทยา สิงห์เรือง. (2552). *ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอบุรขาราชธานีเขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- วิราวัลย์ ศรีกระพุ่ม. (2555). *ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- สังคม สมฤทธิ์. (2552). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภูซางวิทยาคม อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดเชียงราย.*
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บூค พอยท์.*
- สนอง เครื่องาก. (2551). *การแนะแนวเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2.มหาวิทยาลัยทักษิณ.จังหวัดสงขลา.*
- สร้อยญา วรณศิลป์. (2556). *ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2553). *การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนนำร่อง รูปแบบที่คัดสรร. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอส พี เค เปเปอร์ แอนด์ฟอรั่ม.*
- สุรัตน์วุฒิ สมงาม. (2558). *ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านจอมบึง.*
- สมเดช สีแสง. (2552). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่ส่งเสริมคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.*
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2555). *สาระการเรียนรู้ชุดวิชาการพัฒนาการบริหารสถาบันการศึกษา. นครศรีธรรมราช: สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.*
- อารี ตัณฑ์เจริญรัตน์. (2552). *หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สถาบัน ราชภัฏสวนดุสิต.*
- อำภา บุญช่วย. (2555). *การบริหารงานวิชาการ โรงเรียน . กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.*